

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра фізичного виховання

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан гуманітарно-педагогічного факультету
Інна САВИЦЬКА
“ 29 ” 08 2024 р.

“СХВАЛЕНО”
на засіданні кафедри фізичного виховання
Протокол № 12 від “ 29 ” 08 2024 р.
Завідувач кафедри
Микола КОСТЕНКО

“РОЗГЛЯНУТО”
Гарант ОПП «Фізична культура і спорт»,
Микола КОСТЕНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**«ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА УПРАВЛІННЯ
У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ЗА ФАХОМ»**

Другий (магістерський) рівень вищої освіти

Галузь знань 01 – Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 017 – Фізична культура і спорт

Освітня програма: Фізична культура і спорт

Гуманітарно-педагогічний факультет

Розробники: Терентьєва Н.О., професор кафедри фізичного виховання, доктор педагогічних наук, професор

Київ – 2024 р.

1. Опис навчальної дисципліни
ОК 5 «ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА УПРАВЛІННЯ У ПРОФЕСІЙНІЙ
ДІЯЛЬНОСТІ ЗА ФАХОМ»

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	
Освітній ступінь	<i>магістр</i>
Галузь знань	<i>01 Освіта/Педагогіка</i>
Спеціальність	<i>017 «Фізична культура і спорт»</i>
Освітньо-професійна програма	<i>«Фізична культура і спорт»</i>
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	<i>Обов'язкова</i>
Загальна кількість годин	<i>120</i>
Кількість кредитів ECTS	<i>4</i>
Кількість змістових модулів	<i>2</i>
Курсовий проект (робота) (за наявності)	<i>Не передбачено</i>
Форма контролю	<i>Екзамен</i>
Показники навчальної дисципліни для денної форми навчання	
	<i>денна форма навчання</i>
Рік підготовки (курс)	<i>перший</i>
Семестр	<i>другий</i>
Лекційні заняття	<i>15</i>
Практичні, семінарські заняття	<i>30</i>
Лабораторні заняття	<i>-</i>
Самостійна робота	<i>75</i>
Індивідуальні завдання	<i>-</i>
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання:	<i>3 год.</i>
аудиторних	<i>5 год.</i>
самостійна робота студента	

Заочна форма навчання відсутня.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є формування системи знань, умінь і фахових компетентностей, які дозволять ефективно управляти змінами в сфері освіти, фізичного виховання і спорту на засадах аксіологічної парадигми з урахуванням основних світових досягнень теорії та практики менеджменту.

Основними завданнями є:

актуалізація основних знань та практичних умінь з психології, педагогіки, конфліктології, аксіології для створення інтегрованого базису розуміння основ менеджменту, наукових шкіл менеджменту;

надання інформації щодо суті змін на рівні особистісного сприйняття та організаційної структури, життєвого циклу процесу змін у проекції на людську свідомість, джерел спротиву змінам та стратегій їх подолання, ролі освітнього керівника / лідера;

мотивація до дієвого застосування набутої інформації, сформованих знань, умінь та компетентностей у практичній професійній діяльності (сфері фізичного виховання і спорту).

Основні результати навчання та набуті компетентності, які вони формують:

- ***Інтегральна компетентність***

Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері фізичної культури і спорту.

- ***Загальні компетентності (ЗК):***

ЗК4. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК6. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

ЗК7. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

- ***Фахові (спеціальні) компетентності (СК):***

СК1. Здатність до критичного осмислення проблем у сфері фізичної культури і спорту, оригінального мислення та проведення досліджень.

СК4. Здатність управляти робочими або навчальними процесами у сфері фізичної культури та спорту, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів.

СК6. Здатність до самоосвіти, самовдосконалення та саморефлексії для успішної професіоналізації у сфері фізичної культури і спорту.

- ***Результати навчання (РН):***

РН1. Аналізувати особливості, протиріччя та перспективи розвитку сучасної сфери фізичної культури і спорту, критично осмислювати проблеми у галузі та на межі галузей знань.

РН2. Приймати ефективні рішення щодо вирішення проблем у сфері фізичної культури та спорту, генерувати та порівнювати альтернативи, оцінювати ризики та ресурсні потреби.

РН8. Організовувати ефективну роботу колективу, спрямовану на досягнення визначених цілей з урахуванням економічних, правових та етичних аспектів.

3. Програма та структура навчальної дисципліни
Теорія і методика управління у професійній діяльності за фахом
повного терміну денної форми навчання:

Назви Змістовних модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)				
	усього	у тому числі			
		лек.	пр.	інд.	ср.
Змістовний модуль 1. Наукові основи менеджменту					
Тема 1.1. Історія та предмет наукового менеджменту	12	2	2		8
Тема 1.2. Теорії управління. Структури управління	16	2	4		10
Тема 1.3. Менеджмент організацій. Стратегічне управління.	15	2	4		9
Тема 1.4. Психологія управління	12	2	2		8
Разом за змістовним модулем 1	55	8	12		35
Змістовний модуль 2. Управління змінами в професійній діяльності (фізична культура і спорт)					
Тема 2.1. Управління змінами.	18	2	6		10
Тема 2.2. Роль лідера, менеджера та керівника змінами.	16	2	4		10
Тема 2.3. Специфіка професійної діяльності у сфері фізичної культури і спорту. Особливості управління у сфері ФКС	16	2	4		10
Тема 2.4. Діяльність управлінь з питань фізичної культури і спорту: цілі, завдання, регіональні особливості, спортивні установи регіону	15	1	4		10
Разом за змістовним модулем 2	65	7	18		40
Всього годин	120	15	30		75

4. Теми практичних занять

№ з/п	Теми	Кількість годин
Змістовний модуль 1.		
Наукові основи менеджменту		
1	Історія та предмет наукового менеджменту	2
2	Теорії управління. Структури управління	4
3	Менеджмент організацій. Стратегічне управління	4
4	Психологія управління	2
Змістовний модуль 2.		
Управління змінами в професійній діяльності (фізична культура і спорт)		
5	Управління змінами	6
6	Роль лідера, менеджера та керівника змінами	4
7	Специфіка професійної діяльності у сфері фізичної культури і спорту. Особливості управління у сфері ФКС	4
8	Діяльність управлінь з питань фізичної культури і спорту: цілі, завдання, регіональні особливості, спортивні установи регіону	4

5. Самостійна робота

Обов'язкова самостійна робота студентів передбачає пошук матеріалів до кожної теми семінарського заняття, його опрацювання, підготовку виступів на практичних заняттях.

Індивідуальні завдання – розробка / підготовка проекту: За схемою (Тема 2.1 Управління змінами: Діяльність управлінь з питань фізичної культури і спорту: цілі, завдання, регіональні особливості, спортивні установи регіону Зміна та її суть. Види змін: заплановані, масштабні, локальні. Характеристика змін. Особливості сприйняття змін на рівні особистості. Типи адаптації до змін (за Роджером). Життєвий цикл процесу змін (етапи змін) у проекції на людську свідомість. Життєвий цикл освітньої інновації. Типові бар'єри для впровадженні змін. Спротив до змін на організаційному та особистому рівнях. Стратегії долаття спротиву. Стратегії проведення змін (відповідно до часових рамок, глибини змін, мотивів та завдань) розробити проект управління змінами (відповідно до ваших вподобань та професійних намірів або в контексті вашої професійної діяльності).

Наприклад: Описати зміни та скласти програму їх запровадження для підготовки фахівців з фізичного виховання (відповідно до обраного виду спорту) на факультеті університету (з урахуванням таких аспектів як управління діяльністю, зв'язки з громадськістю, організаційна культура, управління персоналом тощо). Здобувач може запропонувати інший напрям виконання проєктного завдання.

Вибір індивідуального завдання погоджується з викладачем, його успішне виконання може бути враховано як зарахування частини підсумкового контролю.

5. Контрольні питання, зразки тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами

Загальні питання

1. Що таке управління у контексті професійної діяльності та які його основні функції?
2. Охарактеризуйте основні еволюційні етапи розвитку теорії управління.
3. Які ключові принципи наукового управління за Ф. Тейлором?
4. У чому полягає сутність адміністративної теорії управління А. Файоля та які 14 принципів він сформулював?
5. Розкрийте основні ідеї школи "людських відносин" у теорії управління.
6. Що таке системний підхід в управлінні та які його основні елементи?
7. Охарактеризуйте сутність ситуаційного підходу в управлінні.
8. Які основні методи прийняття управлінських рішень ви знаєте?
9. Розкрийте поняття стратегічного управління та його етапи.
10. Яка роль планування в управлінській діяльності та які існують види планів?
11. Охарактеризуйте процес організації як функції управління. Які існують організаційні структури?
12. У чому полягає сутність мотивації персоналу та які основні теорії мотивації вам відомі?
13. Які основні стилі керівництва ви знаєте та як вони впливають на ефективність роботи?
14. Розкрийте сутність контролю як функції управління та назвіть його основні види.
15. Які основні методи контролю використовуються в професійній діяльності?
16. Що таке комунікація в управлінні та які бар'єри можуть виникати в процесі комунікації?
17. Охарактеризуйте поняття лідерства та його відмінності від керівництва.
18. Які основні підходи до управління змінами в організації?
19. У чому полягає значення організаційної культури та як вона впливає на управління?
20. Які сучасні тенденції та виклики існують в теорії та практиці управління професійною діяльністю?

Питання з конкретизацією

- a. Що таке управління у сфері фізичної культури і спорту та які його основні функції (планування, організація, мотивація, контроль)?

- b. Охарактеризуйте застосування основних еволюційних етапів розвитку теорії управління до спортивних організацій.
- c. Які ключові принципи наукового управління можуть бути застосовані для оптимізації тренувального процесу або роботи спортивної школи?
- d. У чому полягає сутність адміністративної теорії управління А. Файоля у контексті управління спортивним клубом або федерацією?
- e. Розкрийте значення школи "людських відносин" для формування ефективної команди в спорті.
- f. Як системний підхід може бути використаний для аналізу та управління діяльністю спортивної федерації чи національної збірної?
- g. Охарактеризуйте застосування ситуаційного підходу при прийнятті управлінських рішень у непередбачуваних ситуаціях під час спортивних змагань.
- h. Які основні методи прийняття управлінських рішень використовуються при формуванні стратегії розвитку спортивної організації?
- i. Розкрийте поняття стратегічного управління спортивною організацією та його етапи (аналіз, розробка, реалізація, контроль).
- j. Яка роль планування у підготовці спортсменів до змагань та які існують види спортивних планів (річні, мезоцикли, мікроцикли)?
- k. Охарактеризуйте процес організації роботи спортивної школи або фітнес-центру. Які існують організаційні структури у спортивних організаціях?
- l. У чому полягає сутність мотивації спортсменів та тренерського штабу? Які основні теорії мотивації можуть бути застосовані у спорті?
- m. Які основні стилі керівництва тренера та як вони впливають на результативність команди?
- n. Розкрийте сутність контролю у спортивній підготовці (медичний, функціональний, технічний) та назвіть його основні види.
- o. Які основні методи контролю використовуються для оцінки ефективності управління спортивною організацією?
- p. Що таке комунікація між тренером та спортсменом, у спортивній команді та які бар'єри можуть виникати в процесі спортивної комунікації?
- q. Охарактеризуйте поняття лідерства у спортивній команді та його відмінності від формального керівництва тренера.
- r. Які основні підходи до управління змінами при впровадженні нових тренувальних методик або реорганізації спортивної організації?
- s. У чому полягає значення командного духу та організаційної культури спортивного клубу та як це впливає на управління?
- t. Які сучасні тенденції та виклики існують в теорії та практиці управління у сфері фізичної культури і спорту (електронне управління, маркетинг, спонсорство, етика)?

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Факультет
Освітньо-кваліфікаційний рівень
Спеціальність

Гуманітарно-педагогічний
Магістр
017 «Фізична культура і спорт»

Форма навчання
Семестр, курс
Навчальна дисципліна

2 семестр, курс 1
Теорія і методика управління у
професійній діяльності за фахом

Затверджено на засіданні кафедри

фізичної культури і спорту
(назва кафедри)

Протокол № ____ від « ____ » _____ 2024 р.

Завідувач кафедри _____ Костенко М.П.
(підпис) (прізвище та ініціали)
Екзаменатор _____ Терентьєва Н.О.
(підпис) (прізвище та ініціали)

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ			
ОКР ____ магістр ____ спеціальність ____ 017 _«Фізична культура і спорт» »	Кафедра _фізичної культури і спорту_ 2024-2025 н. р.	заліковий БІЛЕТ № ____1____ з дисципліни Теорія і методика управління у професійній діяльності за фахом	Затверджую Зав. кафедри _____ Костенко М.П. _____ 2024 р._
Теоретичні запитання			
1. Які ключові принципи наукового управління за Ф. Тейлором?.			
2. Охарактеризуйте застосування ситуаційного підходу при прийнятті управлінських рішень у непередбачуваних ситуаціях під час спортивних змагань.			
Тестові завдання різних типів			
1. Вставте пропущене слово у реченні:			
Принцип оптимізації управління підвищує ефективність ... (у бланку відповідей подати одним словом)			
2. Життєвий цикл процесу змін передбачає:			
1	практика;		
2	усвідомлення;		
3	Рання більшість;		
4	підготовка		
3. Розведіть за групами:			
1. саги	А. відновлювальні		

2. пошуки	В. альтернативний курс дій
	С. стратегії спрямовані на пошуки нового
	Д. реформаторські
	Е. консервативні

4. Основними принципами управління є:	
1	ситуативний;
2	Правової захищеності управлінського рішення;
3	Оптимізації управління;
4	Спеціалізованої діяльності

5. За теорією організаційного управління оберіть ролі лідера :	
1	Інноватор;
2	Автократ;
3	Посередник;
4	Координатор .

6. Установіть відповідність між поняттям та його тлумаченням:	
1. емпірично-раціональна стратегія	А. додають зміни у ставленні, цінностях, міжособистісних стосунках, прихильності та навичках
2. нормативно-перевиховна стратегія	В. в основі змін лежить політичні чи економічні санкції та примус
3. владно-примусова стратегія	С. люди чи групи людей є раціональними, діють після того, як отримають підтвердження даних про те, що зміна потрібна і принесе прибуток

7. Оберіть вірну групу – ставки включають:	
1.	Хеджування, левередж, дії на випередження
2.	Хеджування, левередж, дії на випередження, землетрус
3.	Хеджування, левередж, стратегічне бачення, землетрус
4.	Хеджування, левередж, дії на випередження, альтернативний курс

8. Сучасний управлінець в сфері ФКС має бути обізнаним з :	
1	Тенденції на ринку праці;
2	Електронне управління;
3	Заробітною платнею ;
4	Родичами

9. Типологія адаптації до змін (за Роджерсом) не передбачає:	
1	Інноватори;
2	Ретрогради;
3	Лідери;
4	Менеджери.

10. Вставте пропущене слово у реченні:	
У теорії Портера-Лоулера встановлюється взаємозалежність між ...	

6. Методи навчання

Під час викладання дисципліни застосовуються такі методи навчання:

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

а) За джерелом інформації:

Словесні: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.

Наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

Практичні: проєктів, кейс-метод, моделювання.

б) За логікою передачі і сприйняття навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

в) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові.

г) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою.

2. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості.

7. Форми контролю

- опитування знання теоретичного матеріалу,
- перевірка правильності виконання завдань на практичних заняттях,
- перевірка наявності та правильності виконання самостійної роботи,
- письмове опитування (тест, відкриті питання),
- захист проєктної роботи.

8. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з чинним «Положенням про екзамени та заліки у НУБіП України».

Таблиця 1

Оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результатами складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Засвоєння здобувачем вищої освіти програмного матеріалу змістового модуля вважається успішним, якщо рейтингова оцінка його становить не менше, ніж 60 балів за 100-бальною шкалою.

Для визначення рейтингу здобувача з виконання програми навчальної дисципліни **Рпр.** (до 100 балів), одержаний рейтинг з екзамену (підсумкової атестації, **Рат.**) (до 30 балів) додається до рейтингу студента з навчальної роботи **Рн.р.** (до 70 балів): $R_{пр.} = R_{н.р.} + R_{ат.}$

Підсумкова оцінка студенту виставляється з урахуванням виконання основних видів діяльності за модулями та складання екзамену (табл. 2):

Таблиця 2

Розподіл балів, які формують підсумкову оцінку студента з дисципліни

Види діяльності	К-ть балів
Змістовний модуль 1	100
Відповіді студентів на практичному занятті за Темою 1	10
Відповіді студентів на практичному занятті за Темою 2	30
Відповіді студентів на практичному занятті за Темою 3	30
Відповіді студентів на практичному занятті за Темою 4	10
Самостійна робота	20
Змістовий модуль 2	100
Відповіді студентів на практичному занятті за Темою 5	20
Відповіді студентів на практичному занятті за Темою 6	20
Відповіді студентів на практичному занятті за Темою 7	20
Відповіді студентів на практичному занятті за Темою 8	20
Самостійна робота	20
Всього за види діяльності (Рейтинг навчальної роботи - Рн.р.)	70
Екзамен/залік (Рейтинг підсумкової атестації – Рат.)	30
Рейтингова оцінка навчальної дисципліни – Рн.д.	100

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Презентації, тестові завдання, доповіді, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Презентації, тестові завдання, доповіді повинні бути оформлені згідно зразку та мати коректні текстові посилання на використану літературу

Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)
------------------------------------	--

10. Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Критерії оцінювання відповіді студентів на практичних заняттях (оцінюється до 10 балів)

Оцінка, в балах	Критерії оцінювання
9-10	Студент має глибокі міцні і системні знання з теми, використовує наукову термінологію, вільно володіє понятійним апаратом. Вміє працювати з науковою літературою. Будує відповідь логічно, послідовно, розгорнуто, використовуючи наукову термінологію. Не допускає помилок в усній формі.
7-8	Студент має міцні ґрунтовні знання, вміє застосовувати їх на практиці, виконує практичну роботу без помилок, але може допустити неточності, окремі помилки в формулюванні відповідей, незначні мовні помилки в наведених прикладах. Студент недостатньо вміє самостійно мислити, не може вийти за межі теми.
5-6	Студент в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.
3-4	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, має фрагментарні знання з теми. Не володіє термінологією, оскільки понятійний апарат не сформований. Не вміє викласти програмний матеріал. Мова невиразна, обмежена, бідна, словниковий запас не дає змогу оформити ідею.
1-2	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів, допускаючи при цьому суттєві помилки.

*Критерії оцінювання складання студентами екзамену
(оцінюється в 30 балів)*

Критерії оцінювання написання студентом відповідей на екзаменаційні запитання. Відповідь на одне екзаменаційне запитання, оцінюється до **10** балів (2 питання по **10** балів):

Оцінка, в балах	Критерії оцінювання
9-10	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу
7-8	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки
5-6	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки
3-4	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності
1-2	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки

Написання тестових завдань, оцінюється до 10 балів. За кожну правильну відповідь на питання, студент отримує 1 бал (10 питань*1 бал = 10 балів).

9. Методичне забезпечення

Методичним забезпеченням навчальної дисципліни є:

- навчальний план підготовки майбутнього фахівця другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт.
- ця робоча програма;
- посилання на цифрові освітні ресурси;
- підручники, навчальні посібники, практикуми;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти.

10. Рекомендована література

Відкриті ресурси

Грибан Г.П. Управління у сфері фізичної культури і спорту. Житомир: Вид-во «Рута», 2022. 124 с.

Монастирський Г. Л. Теорія організації: підручник. 2-е видання, доповнене й перероблене. Тернопіль: ЗУНУ, 2020. 329 с.

Підручники он-лайн. URL:

https://pidru4niki.com/17660404/menedzhment/metodi_upravlinnya_organizatsiyeyu

Теорія управління: навчальний посібник / І. А. Грузіна, І. О. Кінас, І. М. Перерва та ін. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021. 138 с.

Періодичні видання

Фахові вітчизняні періодичні видання, внесені до переліку МОН України. Доступ до переліку: <http://mon.gov.ua/activity/nauka/atestacziya-kadriv-vishhoyi-kvalifikacziyi/perelik-vidan/>

Зарубіжні періодичні видання, внесені до наукометричних баз: Scopus, Web of Science, EBSCO, Index Copernicus, Inno Space Scientific Journal, International Scientific Indexing, directory of Research Journal, Ulrichs Web Global Serials Directory, Union of International Associations Yearbook, Scribd, Academia.edu, Google Scholar etc.

Авторські напрацювання.

Додаткові

Сайти МОН України, КМУ, ВРУ (нормативно-правове забезпечення та вимоги до наукових робіт різного виду) та інші офіційні сторінки бібліотек, репозитаріїв, цифрових колекції, цифрових освітніх ресурсів.